

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy hóra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével szemben.

hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részé
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

Szerecsenymosdatás.

Pécs, 1897. december 3.

Az a szerecsenymosdató intézet, amely a „Pécsi Napló“ nál főispán-akarnok alispánok és irodalompartoló polgármesterek számára be van rendezve, tegnapi számában megint diszmosdatást tartott, de a szerecsenyje, a kit fehérre mosni akart, szokás szerint megint feketébb lett a mosdatás után, mint volt annak előtte.

Arról elmékedett tisztelt laptársunk diszhelyén „egy bizottsági tag“, hogy milyen igazságtalan s nagy erkölcsi károsdással járó dolog, mikor a városi bizottsági tagok a közgyűlésen azt mondják: fátyolt a multakra! Mert ebben benne foglaltatik a multak elítélése s erre nincsen joguk a bizottsági tagoknak, kik mint a városi adminisztráció részesei a multban történetekért, vagy nem történetekért maguk is anyagi és erkölcsi felelősséggel tartoznak.

Álljunk meg itt csak egy kissé s nézzünk a szemébe ennek az odavetett állításnak.

Nincsen Pécssett ember, aki ne tudná, hogy a mikor a városi közgyűlésen felhangzik a kijelentés: „vessünk fátyolt a multakra“, ez az Aidinger-uralom idejére vonatkozik, s hogy az a szerecseny, akit a „Pécsi Napló“ bizottsági tagja fehérre mosni akar, nem más, mint annak a korának főhőse, Aidinger János, Pécs városának rokkant polgármestere s ez idő szerinti „hón szeretett“ országgyűlési képviselője.

Azt is tudja mindenki, hogy annak az Aidinger-érának egyik legnagyobb bűne volt az a polgármesteri mindenhatóság, a mely a törvényhatósági bizottság intézkedési és ellenőrzési jogkörét egyenesen illuzóriussá tette, a hatalmi körök megoszlatásában végzetes zavart idézett elő s a közgyűlés szerepét a városi ügyek intézése körül egyszerűen a jóváhagyó közeg színvonalára süllyesztette alá.

Persze azt mondhatni erre, hogy azért is a városatyák a felelősek, mért engedték magukat az orruknál fogva vezetett s ez a vád érezhető ki a P. N. cikkezőjének abból az állításából, hogy „egyesek erejét saját hatáskörünk csorbitásával túlbecsültük.“ Csakhogy ez a vád nem érheti azokat, a kik már a multban is felemeltek tiltakozó szavukat az uralkodó rendszer túlkapásai ellen s a kiket most is, mikor csak legtávolabbról is céloznak arra a rendszerre, azzal szeretnek letorkolni, hogy „ne bolygassuk a multat céltalan rekriminációkkal.“

Aidinger nagyságának egész titka abban az ügyes taktikában rejlett, hogy minden érdekszalát, melynek a városi adminisztráció szövevényes labirintusában csak valamelyes szerep jutott, szorosán a saját személyéhez tudott fűzni s ezzel olyan táborot teremtett magának a bizottságban, a melyet ujjának egy mozdulatával dirigálhatott. Ha pedig a függetlenebb gondolkozású bizottsági tagok némelyike zavarni találta cirkulusait, akkor elővette a dorongot és szemenszedett gorombaságokkal torkolta le a felszólalót, vagy tudatlansággal vádolván, vagy intenciójának tisztaságát gyanúsítván.

Nagyon lélekemelő volt ilyenkor aztán hallani azt a röhögő kórust, a mely a „nagyfogul“ egy-egy ilyen „sikerült viccét“ a hűséges táborból kísérte, a mely aztán természetesen nagy lelkesedéssel mindig le is szavazott minden ellenindítványt.

Csodálható-e aztán, hogy sokan beleuntak a meddő küzdelembe s duzzogva visszavonultak, azt gondolva magukban: „egyétek is meg, a mit főztetek“. S ha most ezek a terrorizált bizottsági tagok felemelik intó szavukat s a multból merített tanulság révén a jövőre nézve biztosítani akarják a törvényhatósági bizottság teljes cselekvési szabadságát, vajjon jogosan hányhatjuk-e a szemökre, hogy kár a multat emlegetniök, mikor azért a gazdálkodási rendszerért őket is terheli a felelősség? Hát mióta terheli felelősség a kisebbséget a többség ténykedéseért, melyet a kisebbség megakadályozni nem tudott?

Az a kérdés már most, vajjon csakugyan olyan volt-e ez a ténykedés, a mely arra a bizonyos fátyolra rászorult. A „Pécsi Napló“ szerecsenymosdató bizottsági tagja azt mondja erre, hogy teljes polgári érzülete által megszilárdított meggyőződéssel vallja, mikép arra a bizonyos kétszínű fátyolra semmi szükség nincs, mert ő nem ismeri el, hogy hiba, bűn, visszaélés vagy mulasztás történt volna.

Nagyon gyöngé lábón állhat azonban a tisztelt bizottsági tag urnak „polgári érzülete által megszilárdított“ meggyőződése, mert nyomban rá megengedi, hogy gazdálkodásunk rendszere nem volt helyes, megengedi, hogy az adminisztráció terén tévedések és helytelenségek történtek, hogy nem voltunk a szükségletek és igények kielégítése körül elég óvatosak és körültekintők, hogy egyesek erejét saját hatáskörünk csorbitásával túlbecsültük.

Nos hát, ha a tisztelt bizottsági tag úr mindezt megengedi, megengedi pedig

azért, mert biztosan tudja, hogy a dolog ugy is volt, különben a teljes és szilárd meggyőződéssel merőben ellenkező ezeket a tényeket nem engedné meg: akkor hogyan meri tagadni, hogy hiba, bűn, visszaélés vagy mulasztás történt? Avagy a bizottsági tag ur szemében csak az a hiba, bűn vagy visszaélés, ha a polgármester belemarkol a város kasszájába, hogy a maga zsebét tömje vele, de a helytelen gazdálkodás a város köztulajdonával, az igények könnyelmű kielégítése, az adminisztráció terén elkövetett helytelenségek, a bizottság hatáskörének csorbitása mind nem hiba, nem bűn, nem visszaélés, nem mulasztás.

Tiszteljük mindenkinek a véleményét, de az ilyen véleményt osztani nem vagyunk képesek, s nagyon tanácsolnók is a szerecsenymosdató urnak, hogy ha már feltette magában fehérre mosni a maga szerecsenyjét, hát legalább ne öntse nyakon tintával, mert akkor még ugy se fogja neki hinni senki, hogy fehér az, a mi a leghatározottabban fekete.

De a mennyire ellentmond önmagának a P. N. cikkezője a multa nézve, épp annyira következtelen a jövő megítélésében is. Nincsen ellenére, ha más irányt választunk, ha az ellenőrzést az eddiginél szigorubbán gyakoroljuk, ha a gazdasági kérdésekben óvatosabban járunk el, de borzasztóan elítéli azt a bizalmatlanságot sejtető hangot, mely most a tanács és tisztviselők ellenében sokak által használatik, mert mindenben bajt, hibát keresni, nem illik az önkormányzat keretébe.

Persze az a helyes önkormányzat, ha annak legfőbb szerve, a közgyűlés, a tanács s a tisztviselők iránti vak bizalommal eltelve, bírálat nélkül elfogad mindent, a mit azok eléje tálnak. Mert hisz a bírálat, az ellenőrzés lényege éppen abban áll, hogy keressük, nincsen-e az elénk terjesztett javaslatokban, intézkedésekben valami hiha.

De hát azt hiába várja az „Egy bizottsági tag“, hogy a közgyűlés független elemei ezután is zsebre dugott kezekkel áment mondjanak mindenre s bekövetkezék ismét az, a mit a polgármester a mult közgyűlésen is hangoztatott, mikor egy terhes szerződésnek a közgyűlés elé való terjesztését követelték, hogy az ugy is csak formáság; mert azt nem fogjuk elnézni, hogy a közgyűlés intézkedési jogát továbbra is csak üres formasággá süllyeszszék a torony alatt.

Köszl a bíróság előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1897 december 3.

A múlt évi július hó 30-án reggel félkilenc órakor iszonyu robbanás reszkettette meg városunk felett a levegőt. Az iszonyu robbanást halálhörgés, jajkiáltás követte s a Széchenyi-téren az egész piac füstben és vérben állott.

Ekkor történt *Köszl* Jánosnak a város-háza sarkán levő fűszerkereskedésében a lőpor-robbanás, melynek hét halott lett az áldozata és számtalan sebesült, köztük negyvenen, kik súlyos sérüléseket szenvedtek. A kórházak tele voltak sebesültekkel s a haldoklók halálhírét óráról-órára terjesztették. A sebesültek városának nevével ruházták fel Pécsét a fővárosi lapok, kik külön tudósítókat küldtek a két napig egészen levert, megrendült hangulatu város falai közé.

A katasztrófa halottjai lettek: *Vlassics* Mari, *Quering* József, *Vári* Anna, *Basal* Erzsébet, *Lesnyikné Linhardt* Ágnes, *Hofscheier* Zsuzsanna és *Szebényi* Istvánné. Súlyosan megsebesültek negyvenen, még pedig 1. *Aidinger* János, 2. *Hercz* Lajos, 3. *Millner* Károly, 4. *Oberhammer* Antal, 5. özv. *Gondos* Andrásné, 6. *Heibl* Lujza, 7. *Kovács* Mihályné, 8. *Meszes* Jánosné, 9. *Madár* János, 10. *Szentgyörgyvári* Károly, 11. *Varga* János, 12. dr. *Ludvig* Ferenc, 13. *Frankl* Izidor, 14. *Rohán* István, 15. *Légrádi* János, 16. *Kapevits* Mihály, 17. *Szabó* János, 18. *Vagner* Jánosné, 19. *Bischof* Teréz, 20. özv. *Pethes* Istvánné, 21. *Rózsa* Györgyné, 22. *Hajdu* Józsefné, 23. *Horváth* Györgyné, 24. *Koán* Julia, 25. *Légrádi* Istvánné, 26. özv. *Pain* Ferencné, 27. *Bence* Mártonné, 28. *László* Vincéné, 29. *Horváth* Istvánné, 30. *Pap* Dávidné, 31. *Futter* Ferencné, 32. *Goldstein* Józsefné, 33. *Denk* Ignác, 34. *Molnár* Mihály, 35. *Maurer* Ferencné, 36. *Tikos* Jánosné, 37. *Goldberger* Jenő, 38. özv. *Goldschmid* Izákné, 39. *Ferenc* Józsefné és 40. *Csihálek* Jánosné.

Köszl János iszonyuan összeroncsolt tagokkal került a kórházba; voltak, kik halálhírét is terjesztették; voltak, kik arról tudtak, hogy a lábát, vagy a kezét kell levágni, hogy megtarthassák az életnek. S kinlódott hónapokon keresztül; és végre is teljesen épen — de összeégett arccal — került ki a kórházból s ma már boltja is van az Irgalmasok-utcája sarkán — »*Köszl* János utóda» cég alatt.

A bíróság a katasztrófa ügyében megindítván a vizsgálatot, folyó évi március hóban belejézte azt s ugyane hó 4-én tartott ülésében *Köszl* Jánost vád alá helyezte *hétrendbeli gondatlanságból okozott emberölés és negyvenrendbeli gondatlanságból okozott súlyos testisértés miatt*.

A katasztrófánál megsebesültek még *Tamás* Klára, *Nieth* Anna, *Kisasszony* József, *Bálik* Jánosné, *Kosin* Józsefné, *Szeker* Györgyné, *Vakaiv* András, *Budai* Ferencné, *Mittig* Jakabné, *Varga* Juli, *Csontos* Erzsébet, *Reiszner* Juli, *Cirker* Anna, *Bálint* Mihályné, *Vitályos* Imréné, *Konkoly* Pálné, *Budai* Juli, *Liebsitz* Irén, *Korrath* Györgyné, *Bornemissza* Cecilia, *Dávid* Pál, *Scheibl* Adolfné, *Stojakovits* Györgyné, *Kinder* Keresztélyné, *Friedman* Jenő, *Kiss* Imréné, *Tóth* Józsefné, *Knapp* József, *Dobszay* Istvánné, *Gottvald* Ferencné, *Kosicky* Gáspár és özv. *Sütő* Jánosné; ezek azonban vagy csak nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedtek, vagy nem volt megállapítható *Köszl* ellenében a tárgyi szempont s így rájuk vonatkozólag *Köszl* ellenében a további eljárást meg kellett szüntetni.

A vád alá helyező végzést *Köszl* János, természetesen, megfelebbezte a pécsi kir. ítélőtáblához, s mikor a másodbíróság is helybenhagyta a vád alá helyezést, felebbezett a budapesti kir. Curiához. Itt csak azt kellett kimondani, hogy két elsőbírósági egybehangzó végzés ellen felebbezésnek helye nincs, de éppen nyári szünetre esvén az idő, az irások szeptemberig

elfeküdtek odafenn s így történt, hogy a végtárgyalást csak egy év és csaknem öt hónap után lehetett kitűzni, még pedig a mai napra.

A katasztrófa halottjaira vonatkozólag a vádhatározat a következőket állapította meg: *Quering* József, *Vlassich* Mari és *Vári* Anna a boltban haltak meg.

Felboncoltatván, orvosszakértőleg megállapították, hogy a halál okát *Vlassics* Marinál és *Quering* Józsefnél a füst által előidézett fulladás, bár a szenvedett égési sebek is ugyanazt eredményezték volna; *Vári* Annánál pedig az égési sebekből támadt szívszélhűdés képezte.

A többi négynek elhalálózása valamivel később, némelyiknél több nappal a robbanás után, következett be.

A boncolás adataira épített szakértői vélemény szerint *Basal* Erzsé halálát az égési sebekből támadt szívszélhűdés, *Lesnyik* Ágnesét a mellürbe hatolt sebrészből eredt tüdőgyulladás, *Hofscheier* Zsuzsannáét a koponyába hatolt üvegdarab által előidézett agyroncsolás, *Szebényi* Istvánnéét pedig az égési sebekből származott kimerülés okozta.

Ugyancsak a robbanásnál, illetőleg annak következtében, *Aidinger* János 18 nap, *Henz* Lajos 14 nap, *Millner* Károly 18—20 nap, *Oberhammer* Antal 3 hét, özv. *Gondos* Andrásné 8—10 nap, *Keibl* Lujza 20 nap, *Kovács* Mihályné 3—4 hét, *Meszes* Jánosné 4 hét, *Madár* János 2—3 hét, *Szentgyörgyvári* Károly 6—8 hét, *Varga* János 6—8 hét, dr. *Ludwig* Ferenc 20 napon tul, *Frankl* Izidor 14 nap, *Rohan* István 4—5 hét, *Légrádi* János 5 hét, *Kapovits* Mihály 3 hét, *Szabó* János 8—10 nap, *Wagner* Jánosné 8—10 nap, *Bischof* Teréz 3 hét, özv. *Pethes* Istvánné 3 hét, *Rózsa* Györgyné 2—3 hét, *Hajdu* Józsefné 10—14 nap, *Horváth* Györgyné 6 hét, *Kosin* Julia 2 hét, *Légrády* Istvánné 2 hét, özv. *Pain* Ferencné 20 nap, *Bence* Mártonné 8 napon felül, *László* Vincéné 12 nap, *Horváth* István 20 nap, *Pap* Dávidné 9 nap, *Futter* Ferencné 20 nap, *Goldstein* Józsefné 2—3 hét, *Denk* Ignác 11—12 nap, *Molnár* Mihály 14 nap, *Brauer* Ferencné 2 hét, *Tikos* Jánosné 2—3 hét, *Goldberger* Jenő 4 hét, *Goldschmidt* Izákné 3 hét, *Ferenc* Józsefné 20 napon tul, *Csihálek* Jánosné pedig 2 hét alatt gyógyuló, részint égési, részint vágási sebeket szenvedtek. Mindezt pedig úgy, hogy a robbanás alkalmával darabokra tört kirakatüvegek sebesítették meg őket.

A vizsgálat természetesen annak megállapítását célozta, hogy kit terhel a felelősség, illetve gondatlanság a katasztrófa előidézésében.

A robbanás után nyomban megejtett szakértői szemle azon eredményre vezetett, hogy visszakövetkeztetve a rombolás nagyságából és milyenségéből, a felrobbant anyag, mely csak is lőpor lehetett, legalább is 30—40 kilogramnyi súlyú volt. Az üzletben alkalmazott *Müller* Nándor, *Hesz* Lajos, és még inkább az első segéd *Millner* Károly és még ennek elődje *Tóth* István vallomásaiknak egybevetése ugyanezen eredményre vezetett.

A *Leksics* Illés eszéki cég által bemutatott könykvonatról kitűnik, hogy *Köszl* János e cég által évenként 3—4-szer szállított magának 112 kilogramos hordókban lőport, s így 1897 január 30-án is 112 kgr. fionn és 10 kgr. robbantó lőport. Ezen adatot mindenben megerősíti *Tóth* Istvánnak és *Fischer* Lipótnak, ki Pécsét a fuvarozást eszközölte, a fenti adattal megegyező vallomása.

Ha pedig még figyelembe vesszük azt, hogy az utolsó 112 kilogramnyi lőpor szállítása után rövid idő múlva a vadászati holt időszak beállott és a robbanás idején ez még mindig tartott, s hogy ebből az következtethető, hogy az utóljára beszerzett készlet nagy részének még meg kellett lennie, — s ha ezzel szemben figyelembe vesszük azon további körülményt, hogy a lőportoronyban terhelt ebből mit sem helyezett el, a mit nem csak az bizonyít, hogy ennek ellenkezőjét terhelt maga sem állítja, hanem az is, hogy a terheltnek a robbanás idejében az ide vonatkozó

rendőrkapitányi jelentés szerint ott semmi lőpor készlet sem volt elhelyezve, határozottan megállapíthatónak látszik az, hogy a robbanás idejében nemcsak a szakértők által minimumként megállapított, hanem annál még jóval nagyobb mennyiségben volt a lőpor a bolt helyiségében.

És *Köszl* nemcsak az üzlethelyiség irodájában, az ott állt *Wertheimszekerényben* tartotta dugva a lőport, de kint a boltban is tartott, fiókokban, ládáknban, s még a »*Szőlőcukor feliratu* fiókocskában is lőport találtak a robbanás után.

Igy hát kétszeres gondatlanság terheli *Köszl*t, kit ez alapon aztán vád alá is helyeztek.

A végtárgyalásra megidézettek a fentiek kivül *Müller* Nándor, *Hercz* Lajos sértett, *Millner* Károly sértett, *Tóth* István, *Propper* Mór, *Fischer* Lipót, *Szentgyörgyvári* Károly sértett, *Rózinger* Ferenc, *Winterstein* József, *Aidinger* János sértett, *Oberhammer* Antal sértett, dr. *Ludwig* Ferenc sértett, *Lauber* Viktor, *Vaniss* Sándor, *Vaszary* Gyula, *Reeh* György, *Selényi* Antal, *Kovács* Antal rendőrbiztos tanúként; szakértőkül *Kleidorfer* Ferenc, *Gianone* Virgil, *Skoff* Ferenc, *Dischka* Győző, *Fodor* Tivadar, *Reinold* Ferdinánd, *Kopp* Tivadar, orvosszakértőül pedig dr. *Jellasics* István kir. törvényszéki orvos.

A végtárgyalás határnapját lapunk adta először a nagyközönség tudtára s az érthető szenzációt keltett mindenfelé. Éppen ezért volt aztán az az intézkedés, hogy a végtárgyalásra csak belépti jegy mellett lehetett bejutni s az összes jegyeket már napokkal ezelőtt elkapták.

A végtárgyalás kezdete.

Ma reggel egynegyed tíz órára már zsufova volt a végtárgyalási terem, melyben a hőség kezdetben is nagyon érezhető volt.

Egynegyed tízkor bevonult *Sável* elnök, *Koszér* és *Peitler* Imre szavazóbírák s az elnöki csengettyű szava felhangzott, jelezve a nagyérdékü végtárgyalás megkezdését.

Jobst dr. védőn kívül az ügyvédek asztalánál helyet foglaltak *Krasznay* Miklós dr., néhai *Lesnyikné* utóainak képviselője; *Müller* János dr., *Ludvig* Ferenc dr. sértett képviselőjében; *Sey* Ernő dr., az elhalt *Quering* József szüleinek képviselője. A jegyzőkönyvet *Szommer* Ignác aljegyző vezeti.

A megidézettek nagy csapata bevonulván, az elnök megnyitotta a végtárgyalást és előadta a vizsgálat eredményét, melyet a fentebbiekben ismertettünk, összegezvén a tényállást, mely szerint hétrendbeli gondatlanságból okozott emberölés és negyvenrendbeli gondatlanságból okozott súlyostestisértés történt a katasztrófánál.

— Ennek okozásával *Köszl* János van vádolva. Álljon elő! A többi megidézettek kimehetnek.

Köszl János fekete smokkingban, fekete keztyűben a terem közepére áll. A hallgatóság érthető izgatottsággal mozog erre, mire az elnök csendet kért.

— Hogyan hívják önt?

Köszl: Bitte deutsch . . .

— Maga tud magyarul.

Köszl: Nem . . .

— Nos én magát magyarul kérdezem és maga feleljen németül. Hogyan hívják?

Köszl: Ich heisse Köszl . . . Megint németre botlik a vádlott nyelve; majd előadja, hogy 41 éves, verseci születésű, ev. ref. válásu, nős, kerekedő; *Zrinyi* utcában két háza van s büntetve nem volt.

Elnök figyelmezteti, hogy mondja meg a tiszta igazságot.

— A robbanás okait vallja meg őszintén, töredelmesen. Megértett engem?

A vádlott igenlő válaszát német szókkal vegyítve adja és megindul a kihallgatása.

Vétkes gondatlanság.

Elnök: Vétkes gondatlansággal van vádolva, mely hét ember halálát és negyvennek súlyos megsebesülését okozta.

Köszl: nem ismeri el a gondatlanságot.

— Mikor kapott ön engedélyt arra, hogy üzletében lőport árulhasson?

Köszl: nem tudja határozottan, mikor. Körülbelül, a hogy Pécsre jött, reá egy fél év múlva.

Elnök: Mindjárt megmondom én önnek pontosan.

Rövid keresés után az elnök az iratokból konstatálja, hogy 1888-ban kapta meg az engedélyt. Ez engedélyezési okiratot, melyet a belügyminiszterium adott ki, az elnök felolvassa.

— Tehát 1888. augusztus 30-án kapta meg az engedélyt. Mondja meg, hogy mennyi lőport volt szabad évenként bevásárolnia?

Köszl: Eszékről hozattam, a mennyi szükséges volt. Sokszor hozattam három hordóval is.

— Meg volt-e szabva a korlát, a véghatár, hogy mennyit szabad?

Köszl: Amennyi kellett, annyit hozattam.

— A főkapitány ellenkezőt mond. Jelentésében azt mondja, hogy igenis meg volt szabva, hogy mennyit hozhat egyszerre. És pedig huszonöt kgr. finom és tíz kgr. repesztő lőpor volt kiadható az eszéki raktárból.

Köszl: Igen, de ez csak egy óra volt kiszabva. Én nem hozattam minden hónapban, de ha kellett, akár tíz hordóval is kaphattam volna.

— Évenként mennyit szerzett tehát be?

Köszl: Három-négy hordót.

— Itt van egy eszéki cégtől a kimutatás. 1894. év márciusában 112 kiló; júliusában 10 kiló; ugyane hóban még egyszer 12 kiló; augusztusban 112 kiló, novemberben 112 kiló. Tehát ez évben 4 hordó és 10 adag vadász-lőport pléhdobozban és még három izben ugyanennyit hozatott. 1895. februárban 112, júliusban 20, augusztusban 112, novemberben 112 kilót hozatott. 1896-ban januárban 112 kilót, 20 doboz vadász- és töltényport. Ezt hozatta ön attól a cégtől, akivel összeköttetésben volt.

Köszl: Elismeri a kimutatás helyességét.

Elnök: Mikor egy szállítmány érkezett, hová tette azt?

Köszl: Mikor jött a vasutrol, igaz, először az irodájában tartotta, azután a lőportoronyban. Így volt ez egész két esztendő előttig. De két év óta semmit sem küldött a lőportoronyba, mert lopták.

Elnök: Elmondja az eljárást, hogyan kezeltetett, így tehát ki volt zárva a lopás.

Köszl: De bizony lopták, így hát nem küldött oda. A legutóbbi szállítmányt elosztották 10, 5, 3, kilós csomagokba.

Elnök: Hová tette ezeket?

Köszl: A Wertheim szekrény alsó részébe.

Elnök: Vajjon a Wertheimkassza alsó részében hány kiló fért el?

Köszl: Ha tele volt, elfért 80 kiló.

Elnök: Tehát akkor még 32 kiló maradt a hordóban. Hová tette ezt? Mert kereskedő szokás szerint 112 kiló volt a hordóban.

Hová tette ezt ön?

Köszl: Kint hagytam a fiókokban az üzletben.

Elnök: Ezekben a fűszerfiókokban hányban volt lőpor?

Köszl: 3 fiókban $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ kilós csomagokban, de nem én osztottam így el.

Elnök: Rá volt írva ezekre a fiókokra, hogy lőpor?

Köszl: Igen 3-ra.

Elnök: Nem volt másutt lőpor?

Köszl: Az állvány alatt volt 1 kilós csomagokban.

Elnök: Lássá, csak 2 fiókra volt ráírva, hogy lőpor; a harmadikra nem.

Köszl: Én nem tudom. Például egy fiókra az volt felírva: légyvesztő és más volt benne.

Elnök: Gondosnak és pontosnak kell lenni a kereskedőnek.

Elnök: konstatálja, hogy **Köszl** megszegte a miniszteri engedélyt. Tartozott volna maga tüzmentes helyen tartani a lőport; szivarra ahol rágyújtottak, ott nem lett volna szabad tartani titokban.

— Nem olvasta át azt a miniszteri engedélyt? Miért engedte meg, hogy másutt tartsák?

Köszl: hallgat.

Elnök: Egy rendes kereskedőnek 3—4 kilónál többet nem szabad az üzletben tartani. Ön pedig 112 kilót tartott és azonfelül pléhdobozokban még volt ott lőpor.

Köszl: Eladtam jó részét mindjárt. Különben a vádlott belátja, hogy gondatlan volt a lőpor elhelyezésénél.

Elnök: Mikor a robbanás történt, hol volt a lőpor, mennyi volt?

Köszl: 9—10 kiló volt a Wertheim-szekrényben.

Elnök: Nagyon messze van a valóságtól, segédei mást mondanak. A szakértők megállapították, legalább 30—40 kiló volt ott.

Köszl: Helytelen. Megmarad állítása mellett, 9—10 kiló volt a Wertheim-szekrényben a robbanás pillanatában.

Elnök: Sajnálom, megcáfolják. Mennyi volt ugyanakkor a fiókokban?

Köszl: Azt nem tudom határozottan.

Elnök: No hát megmondom én azt magának. Bizonyos, hogy az üzletben is felrobbant bizonyos mennyiségű lőpor, mégis találtak sértetlen állapotban, sőt a „szöllőcukor“ feliratu fiókban 6 kiló 53 deka találtak. És egy másik fiókban 1 kiló.

Köszl: Elismerem, hogy ott volt, de nem tudom, hogy mennyi.

Elnök: Miféle egyéb robbanó szerek voltak az üzletben? A kirakatban mi volt?

Köszl: Az a kutya rakéta!

Elnök: Mi volt még egyéb?

Köszl: Bengáli tűz.

Elnök: Robbantó lőpor mennyi volt a Wertheim-szekrényben?

Köszl: Egy olasz munkástól vettem 2 kilót.

Elnök: Mikor vette?

Köszl: Nem tudom.

Elnök: Kinek adott el belőle?

Köszl: Nem emlékszem.

Elnök: Dehogyan nem. Gondolkozzék csak.

Ne várjon csak, mindjárt fog emlékezni. Az elnök felolvass egy számlamásolatot: 1 kiló Sprengpulver 1 frt 20 kr. A maga üzletéből való ez a számla, az aláírás a magáé. (Köszl megnézi.)

Köszl: Dobszaytól vettem, a katonaság részére adtam el.

Elnök: Annál rosszabb; hát akkor hová tette, amit az olasz munkástól vett?

Köszl: Hallgat.

Elnök: Nos, ez a 2 kiló robbanó lőpor okozta a robbanást. Ez bent volt a Wertheim-szekrényben. Mondja meg, mikor vette ezt a sprengpulvert?

Köszl: Sokkal régebben a robbanás előtt.

Elnök: Nos, az a veszedelmes por a kassza felső részében volt.

Köszl: Soha.

Elnök: Erre nézve majd a Millner valamását meg fogja hallani. Bengáli tűz mennyi volt?

Köszl: 2—3 csomag. Egy-egy stancliciban 1—4 kilóig lehetett benne anyag.

Elnök: Tudja-e, hogy ha a bengáli tűz sokáig áll, magától is felrobban?

Köszl: Soha sem tudtam.

Elnök: Pedig azt kellett volna tudnia egy kereskedőnek. Magát figyelmeztették a segédei.

Mondja meg, hogy a mi a kassza alsó részében állott 1—2—3 kilós csomagokban, csak papiros göngyölésben volt-e?

Köszl: 2—3 papírrétegben, vastag erős papírban voltak, cukorspárgával átkötve.

Elnök: Hol volt a bengáli tűz anyag?

Köszl: A puszkapor mellett. Ez azonban bekötve nem volt.

Elnök: Itt van a másik gondatlanság. Mert a bengáli tűz szintén olyan természetű, hogy bizonyos idő után magától is meggyulad. Nem lett volna szabad lőpor szomszédságában tartani. Mennyi rakéta volt a kirakatban?

Köszl: 250—300 frt értékű.

Elnök: Volt-e a Wertheimben rakéta?

Köszl: Nem emlékszem.

Elnök: Ki szolgálta ki a lőport?

Köszl: Részint én, részint segédeim.

Elnök: Csak egy segéd volt megbízva az elárusítással, vagy a tanoncok is?

Köszl: Előfordult néha, ha a segédek künt voltak. De a tanonc csak kész csomagokat vitt ki a Wertheimből.

Elnök: Itt a hiba. Vagy magánál az utolsó tanonc is kezelte a lőport?

Köszl: Nálam rend volt.

Elnök: Köszönöm az ilyen rendet. Mondja meg, hány órakor szokott az üzletben megjelenni?

Köszl: Nyáron 5—6 órakor.

Elnök: Mi volt a szokása, ha bement?

Köszl: Leültem a kasszába.

Elnök: Distingváljunk. Az elkerített részt nevezzük irodának, a többit üzletnek. Kérdem most, bement-e ön mindjárt az irodába?

Köszl: Többnyire.

Elnök: Segédei azt mondták, hogy rendszeren bejárt és ott konyakot ivott.

Köszl: Nos, vétek-e az?

Elnök: Szokott-e reggel konyakozni?

Köszl: Nyáron nem. Csak téli időben, reggel és $\frac{3}{4}$ 12-kor. Azért tartotta a Wertheimben, hogy a segédek hozzá ne férjenek.

Elnök: Azt mondják segédei, hogy napközben többször szokott konyakozni. Most az a kérdés, a robbanás napján ivott-e konyakot?

Köszl: Aznap beteg voltam. Fél 8 órakor mentem az üzletbe s akkor konyakot nem ittam.

Elnök: Ön szokott szivarozni az irodában is?

Köszl: Igen.

Elnök: Aznap szivarzott-e, mikor a robbanás történt?

Köszl: Beteg voltam, nem szivaroztam.

Elnök: Szokott-e az elzárt helyiségben vendégeket is fogadni?

Köszl: Igen.

Elnök: Megengedte, hogy azok ott szivarozzanak?

Köszl: Igen, mert hisz minden csukva volt.

Elnök: Az alsó része miért nem volt becsukva a Wertheim-szekrénynek?

Köszl: Hogy alkalmazottaim könnyebben hozzáférhessenek, hogy ne kellessék mindig előszedegetni a kulcsokat.

Elnök: Szokott-e néha a pincébe lemenni? Mi volt ott?

Köszl: Petróleum, benzin, szóda-víz és specerei.

Elnök: Roppant rendetlenség volt abban a pincében. Széna, szalma, benzin volt összevissza és nem jártak le robbanásmentes lámpással.

Köszl: Hallgat.

A robbanás.

Elnök: Mikor a robbanás történt, mondja el, mit csinált addig az nap és hogy mi okozta a robbanást?

Köszl: Ha Rotschild egy milliót ígérne, akkor sem tudnám! Fél 8 órakor mentem az üzletbe. Bement az irodába Propper nevű ismerősével. Mielőtt Propper oda jött, egy pár-szor lehetett bent. Propper távozása után többé nem ment vissza.

Elnök: Mit csinált aznap az irodában?

Köszl: Kinyitottam a kasszát, trezort, kabátot váltottam. Mikor Propper jött, irasokat vettem ki a kasszából.

Elnök: Mennyi ideig volt ott Propper?

Köszl: Nyolc—tíz percig.

Elnök: Mit csinált azután, hogy Propper elment?

Köszl: A trafik-kasszát számoltam össze. A postautalványokat Quering tanoncoknak adtam át. Az öreg Mayerhoffer vett 6 portoriko szivart. Quering kalapjáért bement az irodába, ekkor történt az első robbanás. Mayerhoffer kimenőben az ajtónál volt.

Elnök: Egy vagy több robbanás történt?

Köszl: Tíz másodperc telhetett bele, hogy az első sustorgást hallottam. (Könyezve, siró hangon.) Ezután alig emlékszem, hogy mi történt velem. Súlyos égési sebeket kaptam, fájalmamban hamuval szórtam be magamat. Azt hittem, hogy még mindig égek és azért szórtam magamra a hamut.

Elnök: Lássá, nem így van. Mi idézte elő a robbanást, valakinek ott tüzzel kellett bent lenni?

Köszl: (zokogva) *Én ártatlan vagyok, tanum az Isten.* (Zsebkendőjét kiveszi.)

Elnök: Nem mondja el úgy, ahogy történt. Emberei azt mondják, hogy önt a trafik-kasszában nem látták.

Köszl: Pedig ott ültem.

Elnök: Én megmondom, hogyan történt. *Két robbanás volt.* Volt előbb egy kis robbanás. Ön kezei és arca összeégtek. De a második robbanásakor nem lehetett ön az irodában, mert megölte volna, mint Queringet. Ön konyakozni bement, szivarozott, a Sprengpulvert meggyújtotta, az első robbanás magát összeégette, füsttel elárasztotta az üzletet. Maga kiszaladt és ezután jött a második nagy robbanás. Ha ön a trafik-kasszában ült volna, ön belesett volna a tűzsugár irányába, ami a Wertheimból kijött s meghalt volna.

Köszl: Én a kasszában ültem, mikor a robbanás történt.

Elnök: Aznap az irodában magán és Propperen kívül volt-e más?

Köszl: Nem.

Elnök: Propper szivarozott-e?

Köszl: Nem.

Elnök: Egyesegyedül tehát csak ön okozhatta a robbanást, mert saját vallomása szerint senki sem járt az irodában. Tehát csak ön tudná megmondani, hogyan keletkezett a robbanás. Magyarázza tehát meg, hogyan keletkezhetett.

Köszl: Különböző okok lehetnek. Lehet, hogy a kirakatban levő tűzijáték gyult meg, valószínűleg egy béka, vagy rakéta lepottyant helyéről.

Elnök: Abszurdum feltevés. Fizikailag ki van zárva.

Köszl: Hát hogyan történhetett másként?

Elnök: Legvalószínűbb, hogy ön szivarjával gondatlanul bánt.

Nagy Géza dr. ügyész: Ellopták a lőpor toronyból a ládáját, jelentette-e ezt?

Köszl: Nem.

Nagy G.: Nemcsak az iroda ablakában, de a többiben is volt rakéta?

Köszl: Csak egy ablakban, az utolsóban.

Nagy G.: Más robbanó anyagot is tartott az üzletben?

Köszl: Amit fűszerezések szoktak. Benzint, spiritust, sósavat, vitriolt, gyufát.

Nagy G.: Ön azt mondta, hogy nem tudta, hogy a bengáli tűz magától is meggyulad; hogyan hivatkozott mégis a vizsgáló bírónál arra, hogy tessék szakértőket kihallgatni, vajjon a bengáli tűz magától is meggyuladhat?

Köszl: nem felel.

Nagy G.: Robbanás előtti napon mikor feküdt le?

Köszl: Tizenegy órakor.

Nagy G.: Látott-e maga két leányt az üzletben, mikor a robbanás történt?

Köszl: Igen egyet, akinek a segéd udvarolt; az olaj-állvány előtt volt Vári Anna. Wlassich Marit nem láttam.

Nagy G.: A robbanás idején is nyitott konyakos üveg volt a Wertheimban?

Köszl: Igen.

Nagy G.: Hisz nyáron nem szokott inni, azt mondta.

Köszl: Csak, ha rosszul éreztem magam.

Jobst védő: Ki söpörte az üzletet?

Köszl: Az inas.

Jobst: Az irodát is a tanonc seperte?

Köszl: Igen.

Jobst: Hol tartották a segédek kalapjaikat?

Köszl: Az irodában.

Jobst: Az nap is?

Köszl: Igen.

Jobst: Tehát akkor többen is megfordultak az irodában?

Köszl: Igen.

Jobst: Dohányosak voltak a segédei?

Köszl: Igen.

Jobst: A rendőrség milyen ellenőrzést gyakorolt?

Köszl: Tíz év alatt egyetlenegyszer vizsgálták meg. 3—4 esztendeje egy délután félkét órakor Reeh kapitány volt ott. Én megmutattam a lőport a Wertheimban, ő azt mondta, hogy ne tartsak oly sokat, azzal elment.

Jobst: Fontosnak tartja Mayerhoffer Antal kihallgatását, kéri beidézni.

Peitler bíró is több kérdést intézven a vádlotthoz, az elnök felolvassa a szakértői szemle jegyzőkönyvet, melyet a robbanás körülményeiről vettek föl.

Eszerint a robbanást:

1) »égő anyaggal való érintkezés okozta. A felrobbant lőpor legalább 30—40 kiló lehetett.«

2) »Ha a Wertheim be volt zárva, a netán a kirakatban felrobbant rakéta meg nem gyujthatta a lőport.«

3) »A főhatást csak a lőporrobbanás idézhette elő.«

4) »A nap heve által létesült meggyuladás teljesen ki van zárva.«

5) »Nincs kizárva az eshetőség, hogy a kasszában levő bengali keverék magától meggyuladt. Vagy tűz jutott oda a nyitva levő ajtón és úgy gyult meg.«

Elnök: Hallotta? Legalább 30—40 kiló lőpor volt ott.

Köszl: Ha ennyi lett volna, a városháza is összeomlott volna.

Elnök: Tehát nem fogadja el a szakértők véleményét és megmarad védekezése mellett.

Át fogunk térni a tanuk kihallgatására.

A tanuk.

Müller Nándor pécsi, 19 éves, róm. kath. kereskedősegéd, büntetlen előéletű.

Elnök: Mikor lépett Köszl szolgálatába?

Tanu: 1891. július 1-én.

Elnök: Ön segéd volt ott?

Tanu: 3 évig tanuló.

Elnök: Mennyi lőport kapott Köszl?

Tanu: Háromszor - négyszer évenként, 112 kilót egy-egy hordóban. Becsomagoltuk, elraktuk a Wertheim alatt; a mi nem fért oda, azt 3 fiókba tettük.

Elnök: Ezekben a fiókokban mennyi lőport szoktak tartani?

Tanu: Amennyi belefért. Doboz-lőpor ha nem fért a Wertheimba, a tetejére tettük. Nyolc-tíz kiló lehetett ez a kint maradó mennyiség.

Elnök további kérdéseire előadja a tanu, hogy lőport elárusítani az egész személyzet, a tanoncok is fel voltak jogositva. Hogy a Wertheimban mennyi volt, azt nem tudja. Volt az üzletben benzín 2 helyen is, tűzijátékok a kirakatban és 3 kis csomag görögtűz volt, súlyát nem tudja. Sprengpulvert egy kötőrőtől vett 2—2 és fél kilót. Ezt is a Wertheim alsó részében tartotta. Tanu is többször hozott ki lőport a Wertheimból. Mikor Köszl sprengpulvert vett a kőfejtőtől, ugyanekkor gyújtó-zsineget is vett. Mindakettőt beletette Köszl a Wertheimba, de hogy a robbanás idejében

ott voltak-e, azt nem tudja. Hogy eladta volna, nem tudja.

Köszl nem egyformán jött az üzletbe, sokszor velük együtt, sokszor utánok. Rendesen az irodába ment, konyakozott rendesen, nyáron is. Dohányozni is szokott, üzletben, irodában, vendégeinek is megengedte. A robbanás napján később jött az üzletbe; tanu az órára nem emlékezik. Propper mikor elment, Queringet, a legfiatalabb tanulót postára küldte, de ez már ki nem mehetett. *A robbanás pillanatában Köszl a detall-kasszában ült. Erre meg is mer esküdni.* Mikor Quering a kalapját feltette fejére, alig tett pár lépést, a robbanás bekövetkezett. Tanu egy robbanást sem hallott. Azt gondolta először, hogy a gyufák gyulladtak meg. Mikor feje fölött a csomagok hullottak, kiugrott az ablakon. Meggyőződése, hogy a takarító fiu fordult meg korán reggel az irodában, de ez nem dohányozott, mert a dohányzás a személyzetnek az üzletben tilos volt. Gyertya nem kellett, a kirakat üvegein elég világosság jött be. Üzletnyitás $\frac{3}{4}$ 6-kor volt. Söpört és törülgetett. Propper és Köszl fordult meg aznap, más senki az irodában. Tanu a Széchenyi-térre néző kirakat kitört tábláján át menekült, melyet valószínűleg a légnnyomás tört ki, Millner segéd társa utána menekült. A városház udvarára ment. Itt látta, hogy a kis Wlassich Mari fel akart kapaszkodni a pultra, de visszaesett és ott veszett.

Nagy Géza kérdéseire előadja a tanu, hogy Köszlnél lakott; robbanás után hazament. Ez idő szerint alkalmazás nélkül van, szüleinél lakik. Azóta volt Budapesten alkalmazásban. Kárpótlást nem kapott Köszltől, 60 frt előlege volt, ezt Köszl nem követelte soha. Köszlrel utoljára 3 hónapja beszélt.

Ügyész: Ön a vizsgálóbíró előtt nem mondta, hogy látta Köszlt a trafik-kasszában, míg ellenben most azt vallotta, hogy látta. Nem-e Köszl juttatta ezt eszébe?

Tanu: Köszl csak azt mondta nekem, hogy az igazat valljam.

Tanu zavart feleleteket ad ügyész kereszt-kérdéseire. **Ügyész** aztán konstatálja, hogy a tanu nem látta Quering tanulót bemenni az irodába, mert irt. Mikor kifelé menekült, Köszl se ülő, se álló helyzetben, hanem félig felemelkedve, előre nyújtott kézzel látta.

Tanu ügyész kérdésére előadja, hogy Köszl ujabban nyitott irgalmasok-utcai üzletébe van elszerződöttve.

Köszl beismeri, hogy a Wertheim tetejére is tettek bádogban lőport. Beismeri, hogy nyáron is szokott néha konyakozni.

Észrevétele tanu vallomására nincs semmi.

Déli fél egykor elnök a tárgyalás folytatását délutáni 3 órára halasztotta.

Délutáni tárgyalás.

Egynegyed négy órakor bevonult a bíróság a terembe. Elnök a szakértőket elbocsátja, mert a nagy anyaghalmoz következtében csak holnap kerül rájuk a sor.

Nagy Géza alügyész indítványozza, hogy két tagot a szakértők maguk közül bizzanak meg, a többiek kihallgatása felesleges.

Elnök: Fodor alezredes és Skoff tanár urak lesznek szívesek holnap elfaradni; a többi urakat fölmentem a megjelenéstől.

Jobst védő kéri Haberényi Pálnak, mint szakértőnek kihallgatását, aki Köszl álláspontját támogatná.

Ügyész hozzájárul, mint tanunak a kihallgatásához, de mint szakértőt ellenzi.

Elnök: Be fog idéztetni, mint tanu.

Következett a tanukihallgatások folytatása.

Tóth István 41 éves r. k. D. G. társaságnál mint raktárnok, nős, gyermekei nincsenek. Elnök kérdéseire előadja hogy 1889—1896. apr. 12-ig volt Köszl szolgálatában, megfigyelte az üzlet menetét. Évenként körülbelül 4—5 hordóval hozatott Legits eszéki kereskedőtől lőport. Ezenkívül 2-szer dobozos lőport 20 kgr. mennyiségben. Egy ízben, míg nála volt, lehe-

tett 1891-ben, helyezte el puskaport a löporonyban, máskor soha.

Löpor elosztást, elhelyezést mindig a tanu cselekedte meg. A Wertheim alsó részébe 80—90 kiló fért el. A többi az üzlet állványai alatt helyezte el. A Wertheim alsó része soha sem volt bezárva, csak betéve. A löport leg-többnyire tanu kezelte, míg tanu ott volt, nem engedte meg másnak a vele való manipulálást. De megessett bizony, hogy tanoncok is kiszolgálták löport. Spreng-pulvert először 1891-ben szereztek be, ezt ki is szállították a löporonyba; 50 kiló volt, de csakhamar el is fogyott. Szivarozni rendszeren szokott, reggel az volt az első teendője, hogy rágyújtott. Cognakozni is szokott. Míg tanu ott volt, a vendégeket mindig megkérte, hogy a szivarra vigyázzanak. Saját érdekében mindig utána nézett még Köszlnek is. Köszl különben nagyon gondatlanul bánt égő szivarral, sokszor letette szájából, ott ahol érte. Wertheim felső részében tartotta pénzét és a felnyitott üveg cognacot. Tanu a felső részbe nem nyult soha. Mikor tanu elhagyta az üzletet körülbelül 60 kiló löpor lehetett készletben; de határozottan nem tudja. Spreng-pulverről nem tud. 1896. apr. 12-től a robbanás napjáig legfeljebb 20 kilót adhatott el Köszl a tanu szerint.

Jegyzéket az eladott löporokról soha sem vezettek.

A löpor mellett 3-féle színű bengáli tűz lehetett mintegy 2 kiló mennyiségben. Rakéta nem volt a kasszában. Csupán a kirakatban és a kirakat és Wertheim közti térségen fakereketek voltak rakéták elhelyezve. Ezek azok a rakéták voltak, amik a kirakatban el nem fértek. Gyutacsai azonban papírral le voltak takarva és lekötve.

Kovács biztos egyizben figyelmeztette Köszl, hogy az üzletben ne tartson löport, de semmi hatósági intézkedésről nem tud.

Az irodát a bolttól elválasztó üvegfal nem ért fel a mennyezetig, hanem deszka tető volt rajta, s papírok s cukorkák voltak rajta. Az iroda ajtó nappal mindig nyitva szokott állani.

Véleménye szerint a robbanás úgy történhetett, hogy a Wertheim felső részében egy kötőrőtől vett Spreng-pulver volt csomagolatlanul, Köszl égő szivarral ment a kasszához s így történt a robbanás.

Peitler bíró kérdésére kijelenti, hogy mindig aggódott a nagymennyiségű löpor miatt. Köszl többször figyelmeztette, hogy égő szivarját mindig egy helyre tegye.

Ügyész kérdésére kijelenti, hogy arra nem emlékezik, hogy valaha Köszl ládáját ellopták volna a puskaporos toronyból.

A löport fiókokba; 2, 3, sőt sokszor 4 fiókba is elhelyezték. Előfordult bizony sokszor, hogy olyan fiókba is tettek puskaport, amelyen más felírás volt.

Köszl rendszeren Wekerle, Brittanika vagy specialitás szivarokat szítt.

A löpor csomagolást mindig nappal, a reggeli órákban eszközölték.

Löporon kívül spiritusz és benzín volt az üzletben.

A pincében tanu nagy ritkán fordult meg. Ott nagy rendtelenség volt. A tanonc járt le egy fiatalabb legénynyel, szabad égő gyertyával.

Elnök kérdezi Köszl, mit kellett fizetnie a löpor toronyban a raktározásért?

Köszl: Semmit.

Elnök szembeállítja tanuval Köszl; Köszl elismeri, hogy a Wertheim kasszában 80—90 kiló löpor szokott állani.

Hogy rendetlen volt a szivarozással, fölhozza Köszl, hogy vett egy hamutartót az irodába; rá volt írva: »Mensch ärgere, dich nicht!«

Tóth tanu: Igen, mikor én vagy százszor figyelmeztettem.

Köszl tagadja, hogy valaha kezében égő szivarral benyult volna a kasszába. Később odamódosítja, hogy csakis a felső részébe nyult be.

A löpormennyiségre nézve szintén tagadásban van Köszl, nem akar többről tudni, mint 10 kilóról.

»Löblicher Gerichtshof!« — folytatja Köszl — nálam azért is több löpor fogyott el azon a nyáron, mert a Simon boltja be volt csukva.

A pincében való rendtelenségre megjegyzi, hogy az ő »Bub«-jai neki nem engedelmességek.

Elnök: Nem volt-e magának alkalma zárt lámpást beszerezni s mért adott szabad gyertyát inasának kezébe?

Köszl hallgat, később azt mondja: eléget prédikáltam a kölyköknek.

Tanu békességben vált meg Köszl szolgálattól.

Propper Mór, az újabb tanu Halason született, 45 éves, izr. ügynök, nős, családós.

Robbanás napján 9 óra előtt ment a Köszl üzletébe. Valami 3 perccel a robbanás előtt távozott.

Egy ujságért ment. Köszl behitta irodájába. Hogy ekkor szivarozott volna, arra nem emlékezik. Tanu sem szivarozott, leült a divánra, 6—8 percig volt ott. Egyszerre jöttek ki az irodából; Köszl valami tervrajzot akart megmutatni. Kijövet az inasának utalványokat adott. Tanu ekkor kijött az üzletből.

Tanu az irgalmasok felé haladt az utcán és a Percel-utca irányában hallotta a robbanást. Lassan haladt, nem a gyalogjárón, hanem a kofák között. A detonációra visszafordult.

Az egész tér füsttel volt tele s csak ez után jött a rakéták explóziója.

Ugy hangzott, mintha egy század katona gyors egymásutánban elsüti fegyverét és ropogás-szerű hangot ad.

Mig bent volt az irodában, Köszl benyult jelenlétében a Wertheimba. Kivette az utalványokat s a szelvényeket visszatette. Az alatt míg ott volt, Köszl nem ivott cognacot. Tanu a Wertheimba soha sem nézett be.

Nagy Géza kérdésére a tanu előadja: Köszl mondta, hogy maradjak még, mert cognaccal fog szolgálni. Én maradtam, mert rossz szul éreztem magam.

Köszl szembesítettik tanuval, észrevétele tanu vallomása ellen nincs; hiven adta elő, a mit tudott.

Fischer Lipót, somogy megyei, karádi születésű, 30 éves, izr., szállító, nős, pécsi lakos.

Ő szállította Köszlszámára a löport, 3—4 szer jött évenként. Hordóstul együtt volt 125 kiló egy-egy.

A löpor-toronyba sohasem szállított.

Legutoljára március hónapban szállított: legalább úgy emlékezik. A robbanás körülményeiről nem tud semmit, mert öt perccel utána ért a színhelyre.

Rozinger Ferenc nem jelent meg, vallomása felolvastatik. Lényegtelen, mindössze anynyi, hogy ő adta el a kasszát Köszlnek.

Winterstein József puskműves Brodban született Morvaországban, 67 éves, r. kath. nős, Köszlől gyakran vett löport. Nyaranta 3—4 kilót vett átlagban. Patronok töltésére kellett neki. Ő maga ritkán volt löporért, inasát küldte érte.

Ezután Herr Lajos kihallgatása következett; de ezt, valamint a tárgyalás további folyamatát, — az idő előre haladván — csak lapunk holnapi számában hozhatjuk.

Időjárás: hőmérséklet 2 Celsius fok hideg; légnyomás 754. — **Kilátás:** a központi meteorológiai intézet jelzése szerint hideg idő, szél és fagy várható.

Színház: »Bánk bán«.

Thea-estély az izr. nőegylet által rendezve a jótékony nőegyletben.

— **(Királyünnep a nőzárdában.)**

Nagyon szép ünnepély folyt le tegnap a Mi-asszonyunkról nevezett nőzárdában, a melyet ő felsége által ajándékozott tíz szobor emlékére rendeztek a mi hazafias érzelmű apácáink. A növendékek egészen megtöltötték a disztermet. Az ünnepélyt Spiess János kanonok, az intézet fáradhatlan tevékenységű igazgatója nyitotta meg, a kinek első sorban köszönhető, hogy alkalmat nyújtott a növendékeknek e szép ünnep megülésére. Különösen kiemelendőnek tartjuk a növendékek közül Koszter Irmuskának üdvözlő beszédét. A kis szónok oly kedvesen, lelkesülve, átérezve egész valójában, mondotta el a szépen kidolgozott kis beszédet, hogy az ember szívét lelkét ragadta meg, s akkor, midőn a helybeli ciszterci rend főgimnaziumi ifjusága, élükön a lelkes tanári karral, az ifjuság ideálja, a nagy költő Vörösmarty emlékét ünnepelték fényesen, olyan jól esett, hogy a leánykák vezérei sem maradnak hátra a nemes, szép és jó megünneplésében. A kis szónok csengő, bátor lelkesítő hangja a többi növendékek szívéig hatott s maradandó hatása visszatükröződött az arcokon: hisz szívéket ragadta meg a szó, mint kell szeretni a jó honleánynak minden időben az édes magyar hazát. A többi leánykák is: Rónay Margitka, Gavanik Erzsike, Klíma Irma, Vörös Ilonka, Hamulyák Erzsike, Bükki Mária, Ruzsinszky Irén, Denck Paula és Koroncy N. mind egytől egyig derekasan megféleltek feladatuknak. Egy megjegyzésünk azonban volna az ünnepély rendezőihez: Nagyon óhajtandó volna az ilyen ünnepélyekből a szülőket ki nem zárni. Minő jól esett volna a szülőknél, látni a hazafias érzelmű áthatott kedves leánygyermek-arcokat! Hisz a szülőknél egyedüli öröme, ha ők is látják, érzik és füleikkel hallják, mint nyilatkozik meg a gyermek szívében az édes, mindent átható honszerelem! Nyugtassák meg a növendékeket szeretett igazgatójuk bezáró szavai: Én olyan ember vagyok, ki nem elégszik meg mindenfélével. Kedves gyermekeim, ezzel meg vagyok elégedve! Éljen a mi jó királyunk!

— **(Adományok a népkönyhájáért.)** Sirisaka Andortól ma 1 frt 30 krt kaptunk. Ez összeghez járultak: Kvintász-béla 50 kr. B. M. 20 kr., G. I., L., G. Gy., Sz. I., W. F. és V. J. egyenkint 10—10 krral.

— **(Jóváhagyott alapszabályok.)**

A belügyminiszter a szigetvári temetkezési egyesület alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

— **(Kinevezések.)** Jánosházy Zsigmond a pécsi pénzügyigazgatósághoz számellenőrré, — Sulyok József, csepregi adóhivatali ellenőr, pedig a dárdai adóhivatalhoz pénztárossá neveztetett ki.

— **(Gazdasági tudósító.)** A földmívelésügyi miniszter Csitáry Béla, faluszeres lakost, Somogyvármegye lengyeltői járására nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel megbizta.

— **(Katonai hír.)** Lányi Pál, 44-ik gyalogezredbeli hadnagy, a tartalékba áthelyeztetett; Lebmayer Rezső, 44-ik gyalogezredbeli főhadnagy, pedig nyugdíjaztatott.

— **(Fodrászok bálja.)** A pécsi borbély- és fodrász-ifjuság 1898. január 13-án (csütörtökön) a Schwarz-féle vigadó disztermében a pécsi népkönyhájáért zártkörű táncestélyt rendez. Belépti-díj: személyjegy 1 frt, családjegy (3 személyre) 2 frt 50 kr. Kezdeté este fél 9 órakor. Belépti-jegyek előre válthatók: Steinmetz János, Till István, Schwink Henrik, Horvatics Antal, Koch Péter, Eilinszfeld Alajos, Bernhardt György, Meiszner Lajos, Stigler Antal, Palfi József és Petrovits

Hirek.

Pécs, 1897. december hó 3.

Napirend 1897. december 4-én.

Naptár: szombat, december 4. — Róm. kath.: Borbála. — Prot.: Borbála. — Görög-kel. (nov. 22.) Apfiász. — Zsidó: S. Wajez. — Nap kél 7 óra 16 perckor; nyugszik 3 óra 52 perckor. — Hold kél 1 óra 4 perckor délután; nyugszik 2 óra 31 perckor éjjel.

Dezső Iodrász-tüzetében. Rendező-bizottság: Krojtor Dénes elnök, Bencsina Ede titkár, Köves Károly alelnök, Kontró János jegyző, Ripl József ellenőr, Klemente József pénztárnok, Schreiber János ellenőr. Rendezők: Ébert Bálint, Grosz Mátyas, Hemm Antal, Hes Ádám, Kirchner Henrik, Molnár Antal, Petrovits László, Szakács Ferenc, Zvékity Bozso. A zenét Farkas Sándor jól szervezett zenekara szolgáltatja. Felülfizetések a jótékony célra köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **(Ismét templomrablás.)** Duna-adyban tegnap virradóra az ottani izraelita templomot feltörték ismeretlen tettesek és onnét többféle tárgyat, nevezetesen: 1 drb. ezüst thoramutató kezecskét, 16 drb. irud leplet, melyek gyapjuból és selyemből voltak, 1 drb. aranyrojtos tiszta oltárterítőt és 1 drb. tóra öltözetet elvittek. Hogy kiknek volt ezen tárgyakra szükségük, hogy érte még az Isten házáat sem kimélték, arra kíváncsiak a csendőrök is, azért erélyesen nyomoznak.

— **(Séta-zene.)** A cs. és kir. 44. gyalogezred zenekara holnapután (vasárnap) délelőtt 11 órakor sétazenét ad a színház előtt a következő műsorról: 1. Induló. 2. »Jósnő«, nyitány Zajtől. 3. »Művész-körök-ből«, Cibulkától. 4. »Cavatina« a »Kunok« című operából, Császártól. 5. »Hozzá«, keringő Wetaschektől. 6. »Egyveleg« az »Excelsior« balletből, Marenottól.

— **(Betlehemes gyerekek.)** Esténként a külvárosok utcáin a későn járó emberek sokszor találkoznak betlehemes fiukkal, akik a papírházikójukat cipelik házról-házra, mindenütt zengzetes énekeket dalolva a Megváltó születéséről. Ez az ősrégi népszokás nagyban divik nálunk is, s tart az advent kezdetétől három királyok napjáig. Többnyire szegény származású gyermekek vállalkoznak a Betlehemjárásra, mivel néhány krajcárkát kereshetnek. Itt-ott meg is vendégelik őket, ha szépen énekelnek. A mint sötétedik, elindulnak a fiúk s járják a várost késő éjjelig, vékony hangjukat elviszi a szél, s a ki hallja, eszébe jut a jól ismert, népies betlehemi dal: Jézus Krisztus született, örvendezzünk... A gyermekek még félálomukban is hallják az álomba ringató melódiát, a mely emlékezteti őket az ő elkövetkezendő nagy örömnapjukra, a Karácsonyra.

— **(Kívágott diófa.)** Blau Miksa, mohácsi lakosnak, az udvarából egy reggelre kivágta valaki az ott álló diófát. Igaz ugyan, hogy a diófa száraz volt s nem is termett már, de azért a káros még sem tűrhette el, hogy megkérdezése nélkül kivágták és nyomozást kért a fatolvaj után. Azt aztán fel is találták Csilák György személyében, a ki tetét beismerte s most a bíróság előtt fog érte felelni.

— **(Hűtlen szolga.)** Dudok József cselédként szolgált Benedek Samu, drávapalkonyai lakosnál. Ilyen minőségben azonban nem viszonozta hűséggel azt a bizalmat, hogy a gazdája még a magtárba is egyedül engedte be, hanem fogta magát s két métermázsza buzát ellopott onnan. A lopott buzát aztán eladta Mátyas Dánielnek s így minden rendben lett volna, ha a káros észre nem veszi a lopást és meg nem indítja a nyomozást. Így azonban kitűnt a szolga hűtlensége s mit volt mit tennie, ő sem tagadta bűnét, hanem bünbánólag beismerte azt.

— **(Vétkes gondatlanság.)** Majdnem tűzveszedelmet okozott Bar.-Baánban Klazik Vince házánál az a sokszor előforduló vétkes gondatlanság, hogy a házak kéményeit nem tisztogattatják és a rozoga kéményfalakat nem javítják meg. Ilyen korommal telt és rosszfalu volt Klazik Vince házán is a kémény, nem csoda hát, ha egy-egy szikra kipattogott belőle s végre is meggyújtott a padláson egy gerendát. Szerencsére azonban észrevették s eloltották a tüzet, mielőtt nagyobb bajt okozott volna. A vétkes gondatlanság miatt megindították a tulajdonos ellen a vizsgálatot.

— **(A havihegyi kőkeresztre)** ujabban egy forintot adott egy magát megnevezni nem hajlandó adakozó, kinek adományát köszönettel itt nyugtázza a gyűjtő.

— **(Előléptetés.)** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Brunner Olivért, a pécsi posta és távirtdaigazgatóságnál működő p. és t. titkárt, valamint Szommer Náthán p. és t. felügyelőt, a nagykanizsai postahivatal főnökét, a IX. fizetési fokozat 1600 frtos osztályába léptette elő.

— **(Vadászati jog bérbeadása.)** Pogány község vadászterületének vadászati joga a községi bíró házában folyó hó 17-én délelőtt 11 órakor árverés útján 6 évre íg bérbeadni. A feltételek ugyanakkor hozatnak nyilvánosságra.

— **(Öngyilkosság az utcán.)** Pál-fán (Tolnamegye) tegnap reggel lövés zaja riasztotta fel a még szenderegő lakosokat, kik midőn ijedten kirohantak meleg ágyaikból, ott látták véreben fetregve, átlótt mellel Pintér Sándor jómódu polgárembert, az utca közepén. A csendes kis falu lakosaiban az eset leirhatatlan izgatottságot keltett.

— **(Csecsemőjének gyilkosa.)** Dombóvárán e hó 2-án borzasztó bünt fedeztek fel a csendőrök. Ugyanis Pilner Katalin, ki az új-dombóvári vasut állomáson szolgált, mint cseléd, hogy bűnös szerelmének gyümölcsét eltüntesse, gyermekét születése után az emésztő gödörbe dobta. Ez undok tette után azonban ajultan esett össze és most élet halál közt lebeg. A gyermeket, habár a pöcegödört azonnal kitisztották, eddig nem találták meg.

— **(Halálozás.)** Özv. Grün Pálné, szül. Frank Augustia 71 éves korában ma reggel elhunyt. Temetése holnap szombaton d. u. 4 órakor lesz a Szőlő-utca 4-ik számú gyászszobából a budai külvárosi temetőben; az engesztelő szent mise-áldozat pedig hétfőn reggel fél 9 órakor fog a belvárosi plebania templomban bemutatni.

— **(Furfangos családok.)** Elkeseredve állított be Szalancsanin Horvát Miklós pogányi lakos a szalantai körjegyzőhöz. Elpanaszolta, hogy november 29-én két tinót adott el a siklósi országos vásáron 170 frtért. A pénzt, 1 drb. százast, 5 drb. tizest és 4 drb. ötöst, tárcájába tette s lehet, hogy ekkor szemelte ki áldozatul 2 furfangos csalót, a kiknek egyike egy 18—20 évesnek látszó nő, megszólította s miután megkérdezte tőle, hogy hová való, arra kérte, vigyen el 2 pár cipőt a németi plebanosnak. — A cipők az ő lakásán vannak, jöjjön el hozzá értük. — Horváth Miklós ráállt s követte a nőt. — A mint mennek, szembe jött velük egy alacsony, barna, rücskös képű, sapkát és téli kabátot hordó urias kinézésű férfi és reájuk támadt, hogy az ő elveszett pénzét ők találták meg. — Horváth Miklós szabadkózik, hogy nála csak az ő saját pénze van, de az idegen nem hallgat reá, elkezdte zsebeit motozni s ezalatt a nő ügyesen kilopta tárcájából a 170 frtot s a férfival együtt elillantak. Arra kérte a kárvalott ember a hatóságot, hogy az ő megkárosított kerítse kézre. A vármegyei hatóság most országosan körözteti a két csalót.

— **(A jó barátok.)** Brenna Anna feljelentette Müller Rózát, hogy az az ő lakásából, az asztalról ellopta 4 frtot tartalmazó pénztárcáját, míg ő nem volt otthon. Mert Müller Rózának szabad bejárása van az ő lakásába s most állítása szerint ily rútul visszaélt a bizalmával. A rendőrségnél azonban Müller Róza vallomása alapján sok gyanus derült ki a panaszos viselt dolgairól is s így egyelőre mindketten a porkoláb őrizete alatt maradnak, míg egy pár tanu kihallgatásából kiderül a valóság. — Müller Róza eddigelé erősen tagadja a vád valóságát.

— **(Tolvaj testvérek.)** Kórosi Sándorné, matyusztai lakostól, továbbá Léderer Sándor és Széles Péter, siklósi lakosoktól, egy csomó ruhaneműt loptak el a padlásról. A károsok az esetet bejelentvén a csendőr-

ségnek, a nyomozás során kiderült, hogy mindahárom lopást Sándor János és Sándor Roza, siklósi lakosok követték el, kik, mint jó testvérekhez illik, együtt jártak éjszakai kirándulásaikra. Tettüket nem is tagadták s most várják a büntetést a bíróságtól.

— **(Nyolc új adóhivatal.)** Amaz elfogadott elv fokozatos megvalósítása végett, hogy amely községben járásbíró és főszolgabírói hivatal van, kir. adóhivatal is legyen, az 1898. év folyamán a pénzügyminiszter nyolc új kir. adóhivatalt fog felállítani. Míg ezáltal egyrészt az egyes tulterheltebb adóhivatalok munkahalmaza megoszlik és 16 új főtiszt állás szervezésével az adóisztek és az ellenőrök előhaladása is némileg kedvezőbbé alakul, addig másrészt az új adóhivatalok felállítása az adófizető közönség kényelmére is szolgál. Az adóhivatalok száma az évenkénti tervszerű felállítások folytán 1891. óta az 1897. év végéig 49-cel szaporodott.

— **(A bor vegyvizsgálati költsége.)** A belügyminiszter egy konkrét esetben értesítette egy vármegyei közönséget, hogy a belügyi tárca terhére a vegyvizsgálati és eljárási költségek csakis akkor vehetők át, ha a gyanusoknak tartott és vizsgálat tárgyává tett borok mindegyike kifogástalannak találtatott és a fölmentő ítélet ilyen alapon hozatott. Miután pedig a szóban forgó esetben a vizsgálat és kihágási eljárás tárgyát képezett borok tényleg mesterségesnek találtattak, nem lehet azon helyzetben, hogy a fölmerült eljárási költségeket az államkincstár terhére átvethetné, hanem ezen költségek, a menyiben a felek által meg nem téríthetnek, azon módon lesznek fedezendőek, a mint a rendőri kihágási ügyekből fölmerült eljárási költségek fedezése — melyek bármi okból a felek által meg nem téríthetnek — gyakorlatban van: felhívja tehát a közönséget, hogy a felmerült költségek fedezése iránt ezek értelmében saját hatáskörében intézkedjék.

— **(Hogyan élhet az ember száz esztendeig?)** Kisütötte egy anglus, sir James Sawyer, a ki Birminghamban nagy számú auditorium előtt ismertette a törvényeket, a melyeknek figyelembevételével mellett minden ember matuzsálemi kort érhet el. Tehát: 1. Tessék nyolc óra hosszat aludni. 2. Még pedig jobboldalt fekve. 3. A hálószoba ablaka egész éjszakan nyitva legyen. 4. A szoba küszöbe előtt gyékény legyen. 5. Az ágynéj ne érjen a falhoz. 6. Ne tessék hideg vízben fürödni, hanem a víz és a test hőfoka ugyanegy legyen. 7. Reggeli előtt tessék sokat mozogni. 8. Kevés, de jól főtt húst szabad csak enni. 9. Tejet inni nem szabad. 10. Sok zsirt enni. 11. Semmi részegítő itallal ne tessék élni. 12. Naponkint a szabad levegőn testgyakorlást végezni. 13. Állattal egy szobában lakni nem szabad. 14. Lehetőleg falun kell élni. 15. Lehetőleg ügyelni kell háromféle: az ivóvízre, a nedvességre és a leveztető csatornára. 16. A munkában változatos ságra törekedni. 17. Gyakorta és rövid ideig tartó szabadságra menni. 18. Zabolázd becsvágyadat és 19. Zabolázd temperamentumodat. Ha akad ember, a ki e szerint cselekszik, mondja a bölcs anglus, nem látom be, miért ne élhetne száz esztendeig? Hát persze, miért is ne élhetne az ember száz esztendeig?

— **(A leány miatt.)** Mohácson két hevesvérű legényember, Vö Károly és Krammer József, nagy zenebonát vittek véghez özvegy Rauznitz Károlyné házában. Miért s miért nem, elég az hozzá, hogy az ott lakó Zányi Rozára nagyon megharagudtak s hogy boszut álljanak rajta, vizes poharakat vagdosztak a fejéhez. Mikor aztán az összevérzett leány elmenekült előlük, akkor meg az özvegy konyhájában az edényeken töltötték ki boszujukat s mintegy tíz forint kárt okozva néki, odább álltak. De persze, kérdőre vonták őket a bíróság s ők nem is tagadtak semmit. Most majd ülni fognak a — leány miatt.

— **(Nagy thea-estély.)** A pécsi izraelita nőegylet holnap (szombaton) tartja a jótékony nőegylet helyiségeiben, szegény-alapja javára rendezendő nagy thea-estélyét. Az estélyen Farkas Sándor zenekara játszik s kezdete este 8 órakor lesz.

— **(A világosság ellensége.)** Tegnap este egy téglamunkás, a ki a nyári téglás sztrájkon a főkolompók közé tartozott, erősen benyakalva jött be a vámház-utcáról. Mikor a buzatérre ért, belekötött egy lámpagyújtatóba s erőnek erejével meg akarta azt akadályozni a lámpák meggyújtásában. Mikor az az egyik lámpa alá érve, nem hallgatott rá, neki rohant és elkezdte ütni. Szerencsére, volt a közelben egy rendőr, a ki nyakon fogta a világosság ellenségét s bekísérte a kóterbe, a hol ma, mikor kialudta a bort a fejéből, ráróttak két napi elzárást a lámpagyújtató bántalmazása miatt.

— **(Hivatlan pásztorok.)** Így télviz idején előkerülnek a hivatlan pásztorok is, a kik a juhászberekek kárát okozzák. Egy egy juhót csak elcsennek a nyájból s annak aztán legfeljebb ha a bőrét látja viszont a gazda. Vagy még azt se. Ilyen hivatlan pásztorok jártak Németmárokon Müller Miklósnál, a kitől egy bárányt vittek el; Villányon pedig Véber Józseftől szintén egyet loptak el, Eichenholc Györgytől már hármat és Hartveny Jánostól szintén hármat. Még eddig nem tudják, hogy kik voltak a hivatlan pásztorok.

— **(Leégett ház.)** Püspökmárokon leégett egy ház, melyben, szerencsére, már senki sem lakott. A rozzant ház tetőzete porrá égett, falai is bedültek, de a tulajdonos kára mégis részben megtérül, mert az épület 100 forintra biztosítva volt. Hogy a tűz miként keletkezett, kipuhatólása végett megindították a vizsgálatot.

— **(A Magyar Hírlap)** előfizetési Prospectusát mint mellékletet veszik lapunk helybeli előfizetői, ajánljuk t. olvasóink becses figyelmébe.

Avult pénzeket érmeket, régi tallérokat és ezüst huszasokat, mint mindennemű régiséget készpénz mellett a legmagasabb árban avagy cserében, más tárgyak ellen vált be **SCHÖNWALD IMRE** ékszerész Pécsen Király-utca (Hattyu-épület.)

TÁVIRATOK.

— **Az osztrák-magyar bank provizoriuma.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az osztrák-magyar bank főtanácsa elhatározta, hogy a bankszabadság ideiglenes meghosszabbítása ügyében december hó huszadikára rendkívüli közgyűlésre hívja meg a részvényeseket.

— **A nemzeti párt állásfoglalása.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A nemzeti párti delegátusok: Apponyi, Zichy Jenő, Horánszky, Bolgár Ferenc tegnap Bécsben tanácskoztak a helyzetről, mely az osztrák provizorium javaslat megfeneklése folytán előállott. Apponyi a vasárnap tartandó pártértekezleten fogja előterjeszteni álláspontját. Értesülésünk szerint a nemzeti párt semmi esetre sem fog csatlakozni a függetlenségi párt álláspontjához, a mely Ausztria alkotmányos hozzájárulása nélkül csak a perszonal unio keretében tartja megóvhatónak állami önállóságunkat.

— **A helyzet Ausztriában.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Gautsch az eredményre való minden kilátás nélkül

folytatja tárgyalásait a pártokkal. A csehországi német képviselők s az alkotmányhü nagybirtokosok küldöttséget menesztettek Gautschhoz, hogy állítsa helyre a rendet Prágában. A statárium kihirdetése folytán Prágában az éjjel meglehetősen csend volt, csak Ziskovban zavarogtak és Beraunban beverték a németek ablakait s fosztogatták a zsidók boltjait.

— **A spanyolok veszteségei Kubában.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A madridi „Impartial“ írja, hogy Spanyolország eddig mindössze kétszáz ezer katonát szállított Kubába s a legutóbb megtartott hadiszemle a spanyol haderőt ott csak ötvenháromezer főnyinek találta, tehát Kubában eddig mintegy százötvenezer spanyol katona pusztult el.

— **A magyar delegáció ülése.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A magyar delegáció ma délelőtt tartott ülésében Horánszky és többek főszóalálása után elfogadta a hadügyi albizottság jelentését, amely kiemeli, hogy a közös hadseregbeli magyar kadétiskolák felállítása egyelőre kivihetetlen.

— **A gellérthegyi gyilkosság tárgyalása.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Hegyi és Fuchs bűnyűgyében, kik a Gellérthegyen Appel ékszerészt meggyilkolták, a budapesti büntető törvényszék most tartja a végtárgyalást. Hegyi töredelmesen beismeri a rémes tett elkövetését, de Fuchs konokul tagad. A vád- és védőbeszédre holnap kerül a sor.

— **Bartha Miklós győzelme.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A gyulai választás tegnap Bartha Miklós győzelmével végződött, ami a kormánypárt nagy erőszakoskodásával szemben meglepetést okozott a fővárosban. Ellenzéki körökben Bartha megválasztása fölött nagy a lelkesedés.

— **Hirtelen halál.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Csermák Mátyás izsáki földműves ma reggel a fővárosba igyekezett, de a csömöri uton összeesett s meghalt. Szívszélhűdés vetett véget életének.

Nyilt-tér.*)

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben, Alsó-Ausztria, az antiarthritis és antiarthritia vértisztító-thea feltalálójának. Vértisztító készvény és csuszál.

Kötelességemnek tartom a nyilvánosság előtt Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben legbensőbb köszönetemet nyilvánítani azon szolgálattal, melyet az ő vértisztító-theája fájdalmas készvény-szenvedésemben tett. Másokat is, kik ezen szörnyű fájdalmakban szenvednek, ezen kitűnő theára figyelmessé teszek. Nem vagyok képes azon kínzó fájdalmakat, melyeket 3 éven át minden időváltozásakor tagjaimban szenvedtem leírni, a melyekből sem orvosság, sem pedig a Bécs melletti Badenbeni kénfürdők használata által szabadulni nem tudtam. Átmatlanul hevertem éjjeleken át az ágyamban, étvágyam szemlátomást fogyott, kinézésem mind rosszabbra fordult és az egész testerőm banyatlott. A fentemlített theának 4 heti használata után szenvedéseimtől nemcsak hogy megszabadultam és most sem szenvedek, habár már 6 hete theát nem iszom, hanem az egész testem állapota is javult. Meg vagyok győződve, hogy mindenki, ki hasonló szenvedésekben ezen thea használatához fordul, szintén áldani fogja ezen thea feltalálóját, Wilhelm Ferencz urat.

Kitűnő tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófné,
alezredes neje.

Kapható: Pécsen,

Sipőcz István gyógyszerész urnál.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos

fele

valódi tisztított

MÁJOLAJ

(törvényesen védett csomagolásban)

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama esetknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben III/3. ker. Heumarkt 3, valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszerárában.

Pécsen kapható: Sipőcz István, Zsiga László gyógyszerárában; Reeh Vilmos, Spitzer fia kereskedésében.

Főraktár és főárusítás az osztrák-magyar monarchia részére:

MAAGER VILMOS, BÉCS,
III/3. Heumarkt 3.

Utánzatok hatóságilag nyomon tartatnak.

A Dr. EGGER-féle

Injectio Hamamelis Virginica

a leghatásosabb külszer (befecskendezés) férfiak és nőknél, új és idült folyások valamint csőbántalmak orvoslására. A Hamamelis Virginica tropikus növény rendkívüli hatása a nyák-hártyára orvosilag már régen el van ismerve, úgy hogy ezen különben is szerencsés összetételű Injectio ennek köszönheti gyógyerejét. 2-8 üveg használata a legmakacsabb bajt tetemesen javítja illetve meggyógyítja.

Egy üveg ára 70 kr., a pénz előleges beküldése mellett postán bérmentve: 1 üveg 1 frt 05 kr., 2 üv. 1 frt 75 kr., 3 üv. 2 frt 45 kr. Főraktár: Gyógyszertár a »Nádor«-hoz Budapest, VI. Váci-körút 17.

Kapható Pécsen: Sipőcz István, Zsiga László és Göbel Kálmán gyógyszerész uraknál.

Téli ruhák!

Az igen tisztelt!

közönség figyelmébe!

Olcsó és csinos ruhák

férfiak és gyermekek részére kaphatók:

SCHMITZ SOMA

üzletében

PÉCSETT,

Király-utca bazar épület.

1874. óta fennálló

Zongora-, harmonium és pianino-raktár

Goldstein J.

Pécsen, országút 56, (haltérrel szemben)

Legnagyobb választék

Zongora vont hurokkal
 Zongora kereszt hurokkal
 Zongora öntött kerettel
 Zongora vashangolókkal
 Zongora kereszt hangfogókkal
 Zongora viszhangszeleppel.

Elismerő oklevél Pécs 1888.

PSERHOFER J. vértisztító labdaccai,

azelőtt általános labdacok név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszerből készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdacok házi szerül ajánlottak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint **epe-savak, májbajok, kólika, vértolulások, aranyér, béltétlenség** s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is: így sápkóránál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájdalmat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle az „Arany birodalmi almához“ címzett gyógyszerárban Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a készítettnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 krba kerül. Az összeg elöztes beküldésénél bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében keretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat emlitünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön föltulmulhatatlan vértisztító labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdaccai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Tekintetes ur!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdaccai kezem közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg őt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak. Knificz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én Mélyen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagyénem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is megunta,

melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használatát folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinczettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1893. márczius 27-én.

Tekintetes ur!

Alúírott ismételen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacok értéke felett és azokat a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1886. okt. 8-án.

T. Úr

Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomorhajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, - vagyok tisztelettel Zwickl Anna.

Bernhardi alpesifü liqueur. Bernhard W. Ö-től Bregenzben, 1/4 üveg 2 frt 60 kr. 1/2 üveg 1 frt 40 kr. 3/4 üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs gyors és biztos hatása legjobb szer minden köszvényes és csúszos bajok u. m.: gerinczagybántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főtájás, fülzagatás stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-től. 1 üveg 50 kr.

Fagybalsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 krajczár. Bérmentve 65 kr.

„Stoll“-féle Kolapraeparatumok, kitűnő szer gyomor- és bélbetegségeknek.

Kola-elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, 1/2 liter 1 frt 60 kr, 1/4 lit. 85 kr.

Golyva-balsam, Pserhofer J.-től. Kitűnő szer golyva ellen 1 üveg 40 kr., bérmentve 65 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek,) Pserhofer J.-től. Megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszér. 1 üveg 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigoruan büntetettik.

PSERHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“ BECS, I., Singerstrasse 15.

Útifüvedv, Pserhofer J.-től, egy kitűnő háziszér hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 krajczár 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Tannochinin hajkenőcs,

Pserhofer J.-től. Ezek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelecczéve 2 forint.

Általános tapasz Steudel tartól. Utés és szúrás által okozott sebaknál, mérges daganatoknál, ujjkukacoz, sebes- vagy gyuladt mell vagy más ily bajoknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-től. Kitűnő háziszér a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főtájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészerészei különleges ságek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöztetnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.